

ÕIEND
TEMAATILISE HALDUSJÄRELEVALVE
TEOSTAMISE KOHTA
HAAPSALU LASTEAIAS TAREKE

I SISSEJUHATUS

1. Lasteaed Tareke on Haapsalu Linnavalitsuse hallatav lasteasutus aadressil Põllu 6, Haapsalu 90505. Tegutsemise vorm: koolieelne lasteasutus.

2. Haldusjärelvalvet teostati lasteasutuses Lääne maavanema 10.09.2015 korralduse nr 1-1/15/138 „Temaatilise haldusjärelvalve teostamine Lääne maakonna koolides ja lasteasutustes 2015/2016. õppeaastal“ alusel. Järelvalve prioriteet üldhariduskoolides ja koolieelsetes lasteasutustes 2015/2016. õppeaastal on lapse ja õpilase individuaalsete vajaduste ja võimetega arvestamine õppe- ja kasvatustegevuses. Eesmärk on hinnata, kuidas on igale lapsele ja õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond (haridus- ja teadusministri 31.03.2015 määrus nr 15 „Haldusjärelvalve prioriteetid, temaatilise järelvalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2015/2016.õppeaastal“).

3. Haldusjärelvalvet lasteaia Tareke juhtimise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle teostas Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik Mare Tereping.

4. Haldusjärelvalve toimus ajavahemikul 23.november – 4.detsember 2015.

5. Haldusjärelvalve teostamise põhjendus: Haapsalu Lasteaed Tareke avati 1986.aastal venekeelse lasteaiana. Alates 2014/2015.õppeaastast venekeelseid rühmi pole, kuid kolmandik lastest pärineb muukeelsetest peredest. Lasteaia ja õpetajate sõnul peetakse õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel silmas mitmekultuurilise hariduse põhimõtteid. Keelekümblusprogrammi süsteemselt ei rakendata, kuid õpetajad kasutavad nimetatud programmi meetodeid ja õppematerjale.

6. Järelvalve eesmärk lasteaias Tareke: saada ülevaade, kuidas on korraldatud koolieelse lasteasutuse juhtimine ning õppe- ja kasvatustegevus toetamaks iga lapse individuaalset ja sotsiaalset arengut olukorras, kus kolmandik lastest pärineb mitte eesti keelsetest peredest.

7. Haldusjärelvalve käigus kasutatud meetodid: vestlused/intervjuud direktori, õpetajate, lastega, lasteasutuse pidajaga; õppe- ja kasvatustegevuste vaatlused ja tagasiside õpetajatele; tutvumine rahulolu-uuringu tulemustega, õppeasutuse dokumentatsiooniga ja Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi EHIS) olevate andmetega.

8. Tarekese lasteaias on 5 rühma, neis käis EHISe andmetel seisuga 23.11.2015 91 last; pedagoogide üldarv on 10. Lasteaia direktori ametikoha suurus on 1,0. Aasta tagasi lahkus õppealajuhataja (ametikoha suurus oli 0,5) seoses elukoha muutusega töölt, sellest ajast täidab õppealajuhataja ülesandeid lisatööna direktor 0,4 ametikoha ulatuses. Lasteaial on tervishoiutöötaja ametikoha suurusega 0,2 ja majandusala juhataja ametikoha suurusega 1,0.

II OLUKORRA KIRJELDUS JA ANALÜÜS

1. Haridusasutuse juhtimine.

1.1. Põhimäärus

Haapsalu Lasteaia Tareke põhimäärus on kinnitatud Haapsalu Linnavalikogu 24.09.2010 määrusega nr 16. Põhimäärus on avalikustatud lasteaia veebilehel.

1.2. Arengukava

Lasteaia arengukava hõlmab perioodi 2015-2017 ning on koostatud tuginedes 2013. aasta sisehindamise aruandele. Arengukava on avalikustatud lasteaia veebilehel. 2015/2016.õppeaasta tegevuskava on veebilehel avatav eraldi lingina. Lasteaia hoolekogu protokollidele tuginedes saab öelda, et arengukavaga seotud küsimusi ja tegevuskava on arutatud, otsuseid pole fikseeritud. Pedagoogilise nõukogu 2014/2015.õppeaasta protokollidest ei nähtu, et oleks võetud vastu otsuseid seoses arengukavaga, kuid õppeaasta tegevuskava on kinnitatud. Arengukava on kinnitatud Haapsalu Linnavalitsuse poolt 14.01.2015 korraldusega nr 27.

1.3.Õppekava

Lasteaia õppekava on kinnitatud direktori käskkirjaga 15.01.2015 nr 294/5-5/1 ja avalikustatud lasteaia veebilehel. Koolivalmiduskaardi vorm on veebilehel leitav omaette dokumendina. Lasteaia õppekava on sisult vastavuses koolieelse lasteasutuse kehtiva riikliku õppekavaga; esitatud on lasteaia eripära. Haapsalu Lasteaed Tareke on arvatud tervist edendavate lasteaedade võrgustikku 2009. a detsembrist, liitunud on projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“. Õppe- ja kasvatustegevuse lähtumine multikultuurilisuse põhimõtetest on õppekavas lahti kirjutatud. Järelevalve käigus pöörati direktori tähelepanu sellele, et õppekavasse tuleb märkida lasteaia liik ja täpsustada rühmade arv. See on järelevalve õiendi valmimise ajaks tehtud.

1.4.Tegevuskava

Lasteaial on olemas 2015/2016.õppeaasta sündmuste kava, mille direktor on kinnitanud 17.09.2015. Toodud on ürituste pealkirjad, toimumise aeg ja läbiviijad. Tegevuskava koostamisel lähtuti eelmise aasta tegevuste analüüsist, rahvakalendri tähtpäevadest, tervisemeeskonna ettepanekutest, õppekava prioriteetidest.

1.5. Lasteaia kodukord

Kodukord on avalikustatud lasteaia kodulehel alajaotuse „Vanematele“ all, sellega on võimalik tutvuda paber kandjal lasteaias. Kodukorra struktuur ja sisu on vastavuses koolieelse lasteasutuse seaduse §-ga 9² ja sotsiaalministri 24.09.2010 määrusega nr 61 „Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale“.

1.6. Sisehindamine

Lasteaia Tareke sisehindamise kord on koostatud 2010. aastal, ühegi dokumendiga see kinnitatud ei olnud. Järelevalve käigus pöörati direktori tähelepanu sellele ning nüüdseks on see kinnitatud direktori käskkirjaga 330/5-5/1, 27.01.2016. Sisehindamise aruanne on koostatud viimati 2013. aastal, erinevate valdkondade kokkuvõtetes on kirjeldatud tugevused ja arenguvajadused, need on võetud aluseks arengukava koostamisel. Lasteasutuse pidaja on kooskõlastuse andnud. Hoolekoguga on sisehindamisest räägitud, kuid fikseeritud kooskõlastust selle põhjal koostatud tegevuskavale ei ole. Järgmine sisehindamine on kavas käesoleva õppeaasta II poolaastal.

1.7.Hoolekogu

Hoolekogu on 7-liikmeline. Koosseis vastab koolieelse lasteasutuse seaduse § 24 (2)-le ja on kinnitatud Haapsalu linnavalitsuse poolt 7.oktoobril 2015, korraldus nr 57. Protokollide kaustad asuvad lasteaias. Neis olnud protokollide põhjal on arutatud kahel viimasel aastal järgmisi küsimusi: rühmade

laste arvude kinnitamine; haridusliku erivajadustega laste arengu toetamine; õppeaasta tegevuskava; erinevad probleemolukorrad, nende kohta ettepanekute tegemine; jooksvate küsimuste arutamine. On kuulatud ära direktori aruanded majandustegevusest ja arengukava koostamisest, kuid protokollides pole fikseeritud otsusena, et hoolekogu on arvamuse andnud või otsuse teinud. Hoolekogu esimees ega teised liikmed pole ühegi küsimusega pöördunud ega teemat tõstatanud. Kokku tullakse direktori initsiatiivil. 2014/2015.õppeaasta koosolekute kaustas on kaks protokollit kuupäevadest 23.10.2014 ja 13.01.2015.

2015/2016 kaustas on protokollit kuupäevast 03.11.2015 – pidaja esindaja on hoolekogu liikmetele selgitanud, milleks on hoolekogu vaja, millised on hoolekogu ülesanded ja võimalused lasteaia arengu toetamisel kaasa rääkida. Alates käesolevas õppeaastast on hoolekogul olemas tööplaan, mille kohaselt on kokku planeeritud neli koosolekut ja määratud ka koosolekutel arutlusele tulevad teemad.

1.8. Pedagoogiline nõukogu

Järelevalve käigus tutvuti pedagoogilise nõukogu protokollidega alates septembrist 2014. Koosolekud on toimunud regulaarselt 2-3 kuu tagant. Protokollides sisalduvad osalenute nimed ning arutlusel olnud päevakorrapunktid ja otsused. Otsuste põhjal võib öelda, et pedagoogilise nõukogu koosolekuid kasutatakse informatsiooni jagamiseks, uute materjalide tutvustamiseks, õppe- ja kasvatustöö korralduse üle arutlemiseks, vähem õppe- ja kasvatustöö tulemuslikkuse ja laste ning õpetajate arenguvajadustega seotud olukordade analüüsimiseks.

1.9. Haridusasutuse pidaja

Haapsalu Linnavalitsus on pidajaks viiele munitsipaal-lasteaiale. Kuna lasteaiaaerialiste laste arv on lähiaastail Haapsalu linnas vähenemas, kaalutakse ühe lasteaia sulgemist. Sellest tulenevalt ei ole täna kuulutatud välja konkursi Tarekese lasteaia õppealajuhataja kohale ja viimase ülesandeid täidab direktor. Raske on lasteasutuste pidajal tagada ka vajalik mahus logopeedi teenust, kuna järgmisest õppeaastast läheb linnas kaks logopeedina töötavat inimest pensionile ja uusi spetsialiste on raske leida. Ka täna, mil need logopeedid on veel tööl, pole tugiteenus linnas vajalikul määral tagatud.

Järelevalve ajal olid lasteasutuste personalikoosseisud 2016.aastaks üle vaatamisel, kuid on nüüdseks kinnitatud linnavalitsuse 27.01.2016 korraldusega nr 57.

Kolmandik Lasteaia Tareke käivatest lastest on pärit muukeelsetest peredest, õppetöö toimub eesti keeles. Lasteaiaasutus on saanud alates 2008.aastast, mil lasteaiaasutus toimis õppetöö vene keeles, käesoleva õppeaastani riigieelarvelist toetust eesti keele kui teise keele õppe korraldamiseks. Haridus- ja teadusministeerium ning Haapsalu Linnavalitsus on sõlminud toetuse kasutamise lepingu, mis sisaldab lisana tegevuskava toetuse kasutamiseks ja toetuse kasutamise aruannet. Viimastel aastatel on kasutatud nimetatud toetust valdavalt õppevahendite, sh arvutite soetamiseks.

Pidaja hinnangul on Lasteaia Tareke direktor ettevõtlik ja pühendunud juht, kelle ideed ja tegutsemine lasteaiaasutuse õppe- ja kasvatustöö mitmekesistamisel ja rikastamisel ulatuvad oma lasteaiaast väljapoole. Ta on valmis korraldama ülelinnalisi üritusi ning kaasama ka oma meeskonda.

2. Lasteaiaasutuste rühmad, laste arv rühmades

Lasteaia rühmade moodustamine on sätestatud lasteaia põhimääruses ning saanud arvamuse hoolekogult 3.novembril 2015, protokoll nr 5/15. Pidaja on söime-, liit- ja lasteaiaarühmas kohtade arve suurendanud koolieelse lasteaiaasutuse seaduses sätestatud ulatuses, kuid otsust selle kohta hoolekogu protokollides polnud, samuti ei olnud pidajal esitada selle kohta kirjalikku otsust.

Tabel 1 Rühmad ja laste arv rühmades

Rühm	Laste vanus	Kohtade arv	Lapsi rühmas
Sõimerühm Jänkud	Kuni 3-aastased	16	13
Liitrühm Oravad	2-4-aastased	20	18
3-6-aastaste rühm Kiisud	4-5-aastased	20	19
3-6-aastaste rühm Karukesed	5-7-aastased	21	21
3-6-aastaste rühm Rebased	6-7-aastased	20	18

Sobitus- ja erirühma moodustamiseks käesoleval õppeaastal vajadus puudub. Käesoleval õppeaastal lasteaias käivate laste nimekiri rühmade kaupa on kinnitatud 01.09.2015 direktori käskkirjaga nr 121.

Andmed EHISes vastavad andmetele paberdokumentatsioonis ja elektroonilises keskkonnas e-lasteaed, mida alates käesolevast õppeaastast rakendatakse Haapsalu linna kõigis lasteaedades paberkandjal oleva rühma õpe- ja kasvatustegevuse päeviku asemel.

3.Lasteasutuse personal

3.1.Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus.

Lasteaeda juhib direktor ametikoha suurusega 1,0. Õppealajuhataja, kelle ametikoha suurus oli 0,5, lahkus aasta tagasi töölt; tema tööol oleku ajal oli lasteaias 6 rühma, käesoleval õppeaastal on rühmi 5. Uut inimest pole ametisse võetud; õppealajuhataja kohustusi täidab direktor koormusega 0,4.

Õpetajate, sh liikumis- ja muusikaõpetaja, õpetaja assistentide (õpetaja abi õppe- ja kasvatustöö alal) ning õpetaja abide töökorraldus kajastub õppeaastaks koostatud tööaja tabelis. Selles on fikseeritud ametikoha suurus ja tööaeg. Rühmade personali koosseis ja töökorraldus on koostatud ja saanud kooskõlastuse Haapsalu linnavalitsuselt 03.12.2014, korraldus nr 773.

Õpetaja tööaeg on kõigis tavarühmades 7.30-14.30. Õpetaja assistent on tööl 8.30-12.30 ja 13.30-17.30, õpetaja abi 8.00-13.00 ja 14.00-17.00. Seega on ajavahemikus 8.00-8.30 tööl kaks personali liiget, ajavahemikus 8.30- 12.30 ja 13.30-14.30 kolm personali liiget, 14.30-17.00 jälle kaks personali liiget ja kell 17.00-17.30, mil osa lapsi on juba lasteaiast lahkunud, üks personali liige. Valverühm on avatud 2 tundi, kella 7.00-7.30 ja 17.30-19.00. Valverühma õpetaja on sel ajal rühmas üksinda tööl kella 7.00-7.30 ja õpetaja assistent kella 17.30-19.00. Lasteaias on 5 rühma kohta tööl liikumisõpetaja ja muusikaõpetaja, mõlemad ametikoha suurusega 0,5. Ujumisõpetajat lasteaias ei ole. Haridus- ja teadusministri määruse 11.09.2015 nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ kohaselt tuleb tagada iga 2 rühma kohta liikumis- kui muusikaõpetaja ametikoht suurusega 0,25. Seega on personali miinimumkoosseis rühmaõpetajate ja õpetaja abide osas tagatud, kuid mitte liikumis- ja muusikaõpetaja osas, kuna rühmaõpetajad liikumis- ja muusikategevusi läbi ei vii.

Õpetajate, õpetaja assistentide ja abide tööülesanded kajastuvad ametijuhendites, mis on töölepingute lisad. Ametijuhendis on märgitud ametikohal töötamise eesmärk, nimetatud ametikohustused ja kirjeldatud kvaliteedile vastav töötulemus ja vastutus, nimetatud õigused, kvalifikatsiooninõuded ja lisatingimused. Õpetaja ja õpetaja assistent arutavad tegelusi ette valmistades nädala plaani koos läbi ning jaotavad omavahel tegevused. Assistentid teevad õpetajaga koostööd kõiges, mida on päeva jooksul vaja teha ning abistavad õpetajat vastavalt nende omavahelisele kokkuleppele. Mõnes rühmas peab õpetaja õppima ülesandeid delegeerima ja teadvustama enda rolli meeskonna juhina. Direktor viib arenguvestlusi läbi rühma meeskonnaga. Kõik saavad teha ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks.

3.2. Õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsioon, osalemine täiendõppes

Õpetajate kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad olid lasteaiaas olemas. Kõigi viie rühma õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele; kõigil on kõrgem haridus ja direktori hinnangul vajalikud pedagoogilised kompetentsid. Pedagoogiliste kompetentside hindamine toimub lahtiste rühmategevuste käigus. Õpetaja koostab enne vaadeldavat tundi põhjaliku tegevusplaani, vaatleja, enamasti direktor, teeb vaatluslehele (vorm olemas) tuginedes märkmeid ja annab tagasisidet aspektide kohta, mis vajavad muutmist/parandamist. Algajad õpetajad suunatakse vaatlema kogunud õpetajate tegevusi ja hiljem arutletakse direktoriga nähtu üle. Muusikaõpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele; liikumisõpetaja kvalifikatsioon veel nõuetele ei vasta, kuna tal on pooleli õpingud Tallinna Ülikooli loodus- ja terviseteaduste instituudis bakalaureuseõppes.

Lasteaia Tareke õpetajad ja direktor on osalenud viie viimase õppeaasta jooksul, ajavahemikus 1.09.2010–1.09.2015 erinevatel täienduskoolitustel kokku mahus 1857 tundi. Direktor on osalenud erinevaid juhtimiskompetentse toetavatel kursustel 122 tundi ja multikultuurilise õpikeskkonna toetamise kursustel 86 tundi. Kuna lastest pooltel on täheldatud hariduslik erivajadus, sest haridusliku erivajadusega laste hulka on arvatud ka need 30 last, kelle kodune keel ei ole eesti keel ja kes seetõttu vajavad igapäevast tuge nii keeleõppes kui kultuuri mõistmisel, võiks õpetajate osalus täienduskoolitustel HEV – ja multikultuurilise õpikeskkonna ning keelekümbeluse valdkondades olla palju suurem. Õpetajad on küll külastanud Eestis keelekümbelust rakendavaid vene õppekeelega lasteaedu ning vaadelnud ja reflekteerinud seal nähtud õppe- ja kasvatustegevusi, kuid need pole fikseeritud koolitustena.

Ülevaate direktori ja õpetajate täienduskoolitustel osalemisest viimase viie aasta jooksul annab tabel 2.

Tabel 2 Õpetajate, tugispetsialistide ja direktori osalemine täienduskoolitustel

Õpetajad	Täienduskoolituse teemavaldkond						
	Tänapäevane õppimine ja õpetamine, õpikeskkonna loomine, sh 160-tunnised kvalifikatsiooni-koolitused. Õppekavaarendus	Aine ja meetodika, sh tervisedendus ja ettevõtlikkus	Suhtlemine, koostöö, koolikultuur sh juhtimine, väärtuskasvatus, kiusamisest vaba lasteaed	HEV õpilaste toetamine, õpilaste indiv erisused	Multi-kultuuriline õpikeskkond lasteaiaas	Arvuti kasutamine	Muu, sh esmaabi
Õpetajad	320*+12	232	245	46	0	24	337
Direktor	18	13	122	0	86	40	58
Logopeedid	52	26	76	103	0	0	47
Teemavaldkondade kaupa kokku	402	271	443	149**	86	64	442
Kõik kokku	1857						

*Kaks õpetajat on läbinud 160-tunnise eelpedagoogika kursuse Tallinna Ülikoolis

**Rühmaõpetajad on osalenud koolitusel 46 tundi

Neli õpetajat, sh direktor on osalenud projektis „Kiusamisest vaba lasteaed“. Kõik õpetajad on osalenud meetodikaalastel koolitustel.

Logopeedide kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, sh täienduskoolituste tõendid on paber kandjal lasteaiaas olemas. Üks logopeed omab 2011.aastast bakalaureusediplomit eripedagoogika erialal Tartu Ülikoolist ja on viimase kahe aasta jooksul osanud täienduskoolitustel mahus 128 tundi. Kvalifikatsiooni nõuetele vastamiseks tuleb omandada magistriskraad.

Teise logopeedi töökeel on vene keel. 14.09.2014 on ta sooritanud eesti keele riigieksami SA Innove juures ja saanud B-1 tasemetunnistuse; jätkab eesti keele õpinguid. Ta on lõpetanud 1993.aastal Peterburi Pedagoogilise Instituudi, erialaks on märgitud lasteaiakasvataja spetsialiseerumisega kõnepuudega lastele. 2003.aastal on läbitud 72-tunnine kvalifikatsioonikoolitus Peterburi Eripedagoogika ja Psühholoogia Instituudis. Logopeed on osalenud igal aastal täienduskoolitustel, mis toetavad erialast tööd, muuhulgas Tallinna Linna Defektoloogide Ühingu juures 72-tunnise täienduskoolituse „Integratsioonivõimalused logopeedi töös“. Lisaks on ta alates 2001.aastast osalenud erinevatel logopeediaalastel täienduskoolitustel mahus 440 tundi. Töötab lasteaias lastega, kelle koduleel on vene keel.

EHISesse kantud andmed direktori, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsioonide ja täienduskoolitustel osalemiste kohta on õiged.

4.Üleminek vene õppekeelelt eesti õppekeelele.

Kui praegune direktor 2011.aastal ametisse asus, olid tal olemas kogemused eesti keele õpetajana vene õppekeelega lasteaias ja lasteaija õppealajuhatajana. Vene või vene ja eesti õppekeelega lasteaedade direktoritele mõeldud koolitustel jagati Euroopa riikide kogemust mitmekultuuriliste lasteaedade toimimisel. See tekitas indu ka Tarekese lasteaias töötada venekeelsete lastega nii, et nad hakkaksid eestikeelseid juhiseid mõistma ja rakendada selleks sobilikke meetodeid. Aasta tegevuskavasse planeeriti Eesti rahvakalendri tähtpäevad ja hakati tähistama neid eesti keeles. Samal ajal jäeti ausse Vene kombestik. Erinevate ürituste kaudu tutvuti ka teiste kultuuridega. Lastevanemate rahuloluküsitluse põhjal eestikeelse õppe rakendumise kohta selgus muuhulgas, et kuigi enamus vanemaid hindas selle heaks, ei ole venekeelsed pered ise eestikeelsesse kogukonda sulandunud; täiskasvanud ei suhtle eestlastega, paljudel pole ka tööd eestikeelses kollektiivis, mis aitaks keelt õppida ja kasutada. Multikultuurilisuse põhimõtete rakendamise kaudu tahetakse toetada muukeelsete perede integreerumist eestikeelsesse kogukonda. Lastevanemate küsitlusel selgus, et kolme pere lapsevanemad oleksid soovinud oma lapsed jätta venekeelsesse rühma. Nende edasise veenmise ja linnavalitsuses toimunud arutelu tulemusena otsustati alates 2015.aastast jätta lasteaeda ainult eestikeelse õppekeele rühmad.

5.Õppe- ja kasvatustegevus. Iga lapse individuaalsusest lähtuva arengu toetamine. Muukeelsete ja HEV –laste arengu toetamine

Kolmandik lasteaias Tareke käivatest lastest on pärit muukeelsetest peredest. Õppetöö toimub eesti keeles. Keelekümbluse programmi ei rakendata, kuid õpetajad kasutavad tegevuste planeerimisel ja läbiviimisel nimetatud programmi õppematerjale ja meetodeid. Igas rühmas on tööil täiskohaga õpetaja, õpetaja abi õppe- ja kasvatustöö alal ehk õpetaja assistent ja õpetaja abi. Vähemalt üks kolmest rühma personaliliikmest valdab emakeelena või võõrkeelena vene keelt. Kõigil personaliliikmetel on kohustus suhelda lastega eesti keeles, kuid muukeelseid lapsi juhendatakse ja suunatakse vajadusel tema emakeeles. Lasteaija igapäevapraktika on näidanud, et lapsed kohanevad eestikeelse keskkonnaga kiiresti. Järelevalve käigus vaadeldud õppe- ja mängutegevustes olid kõik muukeelsed lapsed kõikides rühmades kaasatud ja juhendatud. Kui laps pöördus õpetaja poole vene keeles, siis õpetaja vastas talle eesti keeles ja kõik lapsed said vastusest aru. Õpetajad ja õpetaja assistendid jälgivad, et vene emakeelega lapsed ei jääks rühmas ainult omakeelsete lastega mängima ja suunavad neid eestikeelsete mängugruppide juurde. Samuti jälgitakse, et keeleline areng vastaks eale. Kahtluste korral tehakse täiendavaid vaatlusi ja vesteldakse lapsevanemaga. Lapsed, kes lähevad 1.klassi osaliselt keelekümblusprogrammi kasutavasse vene õppekeele Haapsalu Nikolai Kooli, saavad vajadusel kõne arenduseks toetust venekeelselt logopeedilt.

Lapse arengu jälgimiseks ja kirjeldamiseks kasutatakse näidismaterjale Rebase, Kirbitsa, Variku „Aren-
gu jälgimise mängust“. Sõimerühmas täidetakse arengu jälgimise tabelit. 3-6-aastaste rühmades täide-
takse arengukaarti kaks korda aastas. Arengukaardid olid avatud ja täidetud kõigis rühmades kõigi laste
kohta. Arenguvestlusel saab lapsevanem teavet lapse arengu kohta, eelkõige kuidas kujunevad enese-
kohased oskused. Laste tööd pannakse arengumappidesse. Arengumapis sisalduvate dokumentide
alusel ning täiendavate koolivalmiduse testide tulemuste põhjal täidetakse koolieelsel aastal lapse kooli-
valmiduskaart. Koolivalmiduskaardi sisu põhineb koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud
6 -7-aastaste laste üldoskustel, vorm on ühtne kõigile Haapsalu linna lasteaedadele; see on välja tööta-
tud Haapsalu linna koolide ja lasteaedade ühise töögrupi poolt ja võetud kasutusse alates 2012. aasta
kevadest. Logopeedilist abi saavatele lastele on avatud kõneravi kaardid. Rehabilitatsiooniplaanid on
direktori kabinetis.

Lasteaial on meetodikakabinet, kus on kõigile kasutamiseks kirjandust, käsitöö tegemiseks erinevad
vahendid, õpetajate endi poolt koostatud õppematerjal/vahendid, terviseõppeks ette nähtud jm mängud,
sisehindamise materjalid. Igas rühmas on arvuti, ühiskasutamiseks printer.

Tallinna Prantsuse Keele Instituut, korraldab Eestis prantsuse keele õpet ning otsides
koostööpartnereid, pöördus Haapsalu Linnavalitsuse poole. Seal soovitati Tarekese lasteaeda, kuna
selles oldi valmis panustama multikultuurilise õppekeskkonna arendamisse. Nüüd toimuvad prantsuse
keele õppetunnid 2 päeval nädalas 5-7-a lastele. Osalemine on vabatahtlik ja perele tasuta. Ühisest
tegevusprojektist Prantsuse Keele Instituudiga on saadud lasteaiale kaks arvutit.

Lasteaial on kaks logopeedi. On olemas ametijuhendid, tööülesannete hulka kuulub õpetajate ja
lapsevanemate nõustamine. Tunniplaanid logopeedide tööks on kinnitatud direktori poolt 18.09.2015,
laste nimekirjad on kinnitatud rühmade kaupa 30.09.2015.

Haridus- ja teadusministri määruse 11.09.2015 nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali
miinimumkoosseis“ kohaselt luuakse üks logopeedi ametikoht kolmekümne kõneravi vajava lapse
kohta. Pidaja on taganud lasteaiale Tareke logopeedi ametikoha suurusega 0,8, kuid kaetud on sellest
0,5. Kuna mõlemad logopeedid töötavad ka teistes lasteasutustes, on kumbki lasteaias Tareke töö
ametikohaga 0,25. Kõneravi või eripedagoogi tuge vajavaid lapsi on EHISe andmetel 36, logopeedide
juures käivad neist 26. Seega pole tugiteenus vajalikul määral tagatud. Vajadusel suunatakse laps koos
vanemaga nõustamisele Läänemaa Rajaleidja keskusesse, kuid eripedagoogi või logopeedi poolne
toetus kui I tasandi teenus peaks olema regulaarne ja kohapeal olemas. Kui lapsevanem keeldub
Rajaleidjasse pöördumast, on lapse areng toetamata.

Logopeed I töötab ühel päeval nädalas lasteaias lastega, kelle kodukeel on vene keel. Käesoleval
õppeaastal käivad kõneravitundides 4 last individuaalselt, üks 4-lapseline ja üks 2-lapseline grupp, kõigil
on raskused kõne moodustamisega. Kirjalikud tööalased märkmed ja kanded laste kõneravikaartidesse
on venekeelsed. Kõneravikaardid on täidetud regulaarselt, detailselt ja põhjalikult kuues kategoorias,
lisatud logopeediline diagnoos, välja toodud lapse arenguvajadused. Lapse kohta kogutud andmete
juures on olemas ka sünni anamnees, sh ema tervislik seisund. Igale lapsele on koostatud IAK, sellesse
on märgitud individuaalne õppeplaan kuude lõikes, harjutused, mida tuleb lapsega teha. Gruppidele on
koostatud grupiplaanid. Üks kord aastas tehakse IAK-de põhjal õpetajatele põhjalik kokkuvõte.
Vestluses selgitas logopeed põhjendatult ja argumenteeritult oma töö eesmärgid, protsessi ja tulemit.
Sama logopeed töötab ka Haapsalu Nikolai Koolis, kuhu enamasti venekeelsete kodude lapsed õppima
lähevad, ja jätkab seal vajadusel kõneravi.

Logopeed E töötab lasteaias kahel päeval nädalas. Eestikeelse logopeedilise rühma nimekirjas oli 16
last, neist nelja kaardid polnud veel täidetud, kuna nad olid käinud lasteaias lühikest aega. Teiste laste
kohta olid tehtud märkmed kõnekaartidele ja logopeed täidab ka tegevuspäevikut, kuhu märgib kõik
tunnis toimunud tegevused.

Koolieelikute rühma kahekümnest lapsest viis on saanud koolipikenduse. Neist neljal on põhjuseks keele- ja kõne mittekohane areng; kõik käivad logopeedi juures. Üks laps sai koolipikenduse tervislikel põhjustel. Nõustamiskomisjoni otsused olid lasteaias olemas. Koolieelikute rühmas täidetakse arengu jälgimise tabelit kaks korda aastas.

5.1. E-lasteaed

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on käesolevast õppeaastast elektrooniline. Õpetajad koostavad nädalaplani elektroonilises keskkonnas e-lasteaed ja sisestavad lapsevanema teavitamiseks olulist infot. Iga lapsevanem näeb oma vaatest rühma tegevusplaanid ja õpetaja poolt tehtud sissekandeid oma lapse kohta. Järelevalve käigus tutvuti nimetatud e-lasteaia sissekannetega. Need ei vasta haridus- ja teadusministri määruses nr 44, 31.08.2011 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustöö alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ õppe- ja kasvatustegevuse päeviku nõuetele ses osas, et osaliselt puuduvad lastevanemate kontaktid. Nimetatud määrusele vastav info on aga olemas rühmas lapse arengumapis tiitellehel koos lapse fotoga. Lastevanematega informatsiooni vahetuseks elektrooniliselt listi ei kasutata, teavitamine toimub rühma personalitöötajalt otse lapsevanemale telefoni teel ja e-lasteaia kaudu.

5.2. Arenguestlused lapsevanematega

Arenguestlused lapsevanematega toimuvad vähemalt üks kord aastas, enamasti õppeaasta lõpul. Lasteaial on olemas erinevad arenguestluse vormid, õpetaja valib täitmiseks sobiva. Lapsevanemaga vestlemisel võetakse aluseks nimetatud arenguestluse vorm ja lapse kohta täidetud arengukaart. Arenguestluse põhjal koostatud kokkuvõtte säilitatakse rühmas lapse arengumapis. Soovi korral saab lapsevanem koopia koju kaasa. Lapsevanematelt, kes ei soovi arenguestlusele tulla, võetakse selle otsuse kohta allkiri.

III KOKKUVÕTE

Järelevalve eesmärk Lasteaia Tareke oli saada ülevaade, kuidas on korraldatud koolieelse lasteasutuse juhtimine ning õppe- ja kasvatustegevus toetamaks iga lapse individuaalset ja sotsiaalset arengut olukorras, kus kolmandik lastest pärineb mitte eesti keelsetest peredest.

1. Haapsalu Lasteaia Tareke juhtimisel lähtutakse haridus- ja teadus- ja kultuuriministri määrusest, arengukavast, lasteaia õppekavast ja kodukorrast. Direktor on kinnitanud õppeaastaks koostatud tegevuskava. Põhimääruses ja õppekavas esines üksikuid ebatäpsusi, mis järelevalve tulemusena koheselt parandati. Lasteaia väärtustel põhinevad arengusuunad tuleks selgemini sõnastada ning siduda sisehindamine, lasteaia tegevuse eesmärgid, õpetajate (meeskonna-) arenguestlused ja lastevanemate rahuloluküsitlused omavahel. Vältida tuleks rahuloluküsitluste vormides kas-küsimusi.

2. Lasteaia Tareke hoolekogu on 7-liikmeline. Koosseis vastab koolieelse lasteasutuse seadusele. On kuulatud ära direktori aruanded majandustegevusest ja arengukava koostamisest, kuid protokollides pole fikseeritud otsusena, et hoolekogu on arvamuse andnud või otsuse teinud. Hoolekogu esimees ega teised liikmed pole ühegi küsimusega pöördunud ega teemat tõstatanud. Kokku tullakse direktori initsiatiivil. Kooli pidaja esindaja on selgitanud liikmetele hoolekogu eesmäärke ja ülesandeid.

3. Kahe pedagoogi kvalifikatsioon ei vasta nõuetele. Liikumisõpetajal on keskharidus ja pooleli õpingud

Tallinna Ülikoolis. Üks logopeedidest on lõpetanud Tartu Ülikoolis eripedagoogika bakalaureuseõpingud, kuid kvalifikatsiooninõuete kohaselt peab omama magistrikraadi erialal, mis tagab logopeedina töötamiseks vajalikud pädevused. Direktor on sõlminud mõlemaga tähtajatu töölepingu.

4. Kõik õpetajad ja direktor on osalenud täienduskoolitustel; viimase viie aasta jooksul kokku mahus 1857 tundi. Sellest on õpetajad osalenud HEV teemalistel koolitustel 46 tundi ja multikultuurilise õpikeskkonna koolitustel 0 tundi. Arvestades asjaolu, et pooltel lasteaia käivatest lastest on täheldatud hariduslik erivajadus ning haridusliku erivajadusega laste hulka on arvatud ka need 30 last, kelle kodune keel ei ole eesti keel ja kes seetõttu vajavad igapäevast tuge nii keeleõppes kui kultuuri mõistmisel, võiks õpetajate osalus täienduskoolitustel HEV – ja multikultuurilise õpikeskkonna ning keelekümluse teemavaldkondades olla suurem.

5. Laste arv rühmades on vastavuses koolieelse lasteasutuse seadusega. Kolmes rühmas on pidaja poolt kohtade arvu seadusega lubatud ulatuses suurendatud, kuid sellekohast otsust polnud pidajal ette näidata. Andmed laste arvude kohta EHISes vastavad andmetele paberdokumentatsioonis ja elektroonilises keskkonnas e-lasteaed.

6. Õpetajate, sh liikumis- ja muusikaõpetaja, õpetaja assistentide (õpetaja abi õppe- ja kasvatustöö alal) ning õpetaja abide töökorraldus kajastub õppeaastaks koostatud tabelis. Liikumisõpetaja ja muusikaõpetaja kummagi ametikoha suurus on 0,5, ujumisõpetajat lasteaial ei ole. Rühmaõpetajad muusika- ja liikumise õppe- ja kasvatustegevusi läbi ei vii, seega peaks tulenevalt haridus- ja teadusministri määrusest 11.09.2015 nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ olema nii liikumis- kui muusikaõpetaja ametikoht viie rühma puhul suurem kui 0,5. Sama määruse kohaselt luuakse üks logopeedi ametikoht 30 kõneravi vajava lapse kohta. Linnavalitsus on loonud kõigisse lasteaedadesse logopeedi ametikoha suurusega 0,8-1,0. Lasteaia Tareke töötab kaks logopeedi, kumbki koormusega 0,25; kõneravi vajavaid lapsi on lasteaia 36. Käesoleval õppeaastal pole I tasandi tugiteenus vajalikul määral tagatud.

7. Kuni 2014/2015. õppeaastani toimus õppe- ja kasvatustöö lasteaia nii eesti kui vene keeles. Käesolevast õppeaastast on lasteaia ainult eestikeelse õppekeele rühmad, kuigi kolmandik lastest pärinevad muukeelsetest peredest. Õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Keelekümlusprogrammi ei rakendata, kuid õpetajad kasutavad tegevuste planeerimisel ja läbiviimisel nimetatud programmi õppematerjale ja meetodeid. Igas rühmas töötavad õpetaja ja kaks õpetaja abi. Vähemalt üks rühma kolmest personaliliikmest valdab emakeelena või võõrkeelena vene keelt. Järelevalve käigus vaadeldud õppe- ja mängutegevustes olid kõik muukeelsed lapsed kõikides rühmades kaasatud ja juhendatud. Jälgitakse, et keeleline areng vastaks eale. Kahtluste korral tehakse täiendavaid vaatlusi ja vesteldakse lapsevanemaga. Lapsed, kes lähevad 1. klassi keelekümlusprogrammi põhjal töötavasse vene õppekeele Haapsalu Nikolai Kooli, saavad vajadusel kõne arenduseks toetust venekeelselt logopeedilt.

8. Arengukaardid olid avatud ning täidetud liitrühmas ja kõigis 3-6-aastaste rühmades kõigi laste kohta. Sõimerühmas täidetakse arengu jälgimise tabeleid. Logopeedilist abi saavatele lastele on avatud kõneravi kaardid. Rehabilitatsiooniplaanid on direktori kabinetis. Lapse tehtud tööd on arengumapis. Arengumapis sisalduvate dokumentide alusel ning täiendavate koolivalmiduse testide tulemuste põhjal täidetakse koolieelsel aastal lapse kohta koolivalmiduskaart. Koolivalmiduskaardi sisu põhineb koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud 6.-7-aastaste laste üldoskustel, vorm on ühtne kõigile Haapsalu linna lasteaedadele.

IV Ettepanek lasteaia pidajale

1. Tagada hoolekogu tegevuse regulaarsus ja järjepidevus. Hoolekogu protokollides fikseerida arutatud

teemad, küsimused, ettepanekud ja vormistada otsustena. Kuna hoolekogu ülesanne on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele, siis arutatavad küsimused ja otsused peaksid tulenema sellest. KELS § 24 (3) sätestab, millistes küsimustes hoolekogu arvamuse või kooskõlastuse peab andma. Koosolekud peaksid toimuma vähemalt üks kord kvartalis.

V Ettepanek lasteasutuse direktorile.

1. Kuivõrd kolmandik lastest on muukeelsetest peredest, kaaluda võimalust kasutada riigieelarvelist toetust eesti keele kui teise keele õppe korraldamiseks nende laste keeleõppes, kes seda vajavad ja logopeedi tundides ei osale, või võtta kasutusele keelekümbelprogramm.

VI Ettekirjutused lasteaia direktorile

Ettekirjutus ja selle alus	Täitmise tähtaeg
1. Tagada logopeedi või eripedagoogi I tasandi tugiteenuste rakendumine määral, mis vastab lasteaia Tareke käivate laste vajadustele. <i>Haridus- ja teadusministri määrus 11.09.2015 nr 42, „Koolieelse lasteasutuse personali miinimum-koosseis“</i>	01.09.2016
Tagada personali miinimumkoosseis muusika- ja liikumisõpetaja osas <i>Haridus- ja teadusministri määrus 11.09.2015 nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“</i>	01.09.2016
Tagada liikumisõpetaja ja logopeedi kvalifikatsiooni vastavus nõuetele <i>Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded §18</i>	01.09.2016

VII Temaatilise haldusjärelevalve teostaja:

Mare Tereping
Lääne Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna nõunik